MEDALION

VOICU BUGARIU

Judecînd după vechimea „statelor de serviciu”, Voicu Bugariu, născut în anul 1939, în comuna Vîlcele, judeţul Covasna, este un scriitor din generaţia de mijloc, suficient de experimentat şi de activ pentru a fi considerat de critică şi de colegii săi de science fiction cu toată atenţia. Ca autor de literatură S.F. el a publicat cîteva schiţe în **Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice”. Recital de balet vechi** *(1966),* **Cercul iubirii** *(1967),* **Reîntoarcerea** *(1968),* **Scrisoare** *(1969). după care au urmat două volume de schiţe şi de povestiri,* **Vocile Vikingilor** *(1970) şi* **Lumea lui Als Ob** *(1981) şi un mic roman.* **Sfera** *(1973). Primul volum i-a adus chiar un premiu de literatură al C.C. al U.T.C., alte premii au fost obţinute în străinătate, la Convenţiile de specialitate ale autorilor de literatură S.F. Ca teoretician şi critic, Voicu Bugariu este autorul mai multor articole despre* **science fiction** *şi, în ultimul timp, al unei rubrici speciale din revista* **Luceafărul (Probabil/Posibil),** *cu puncte de vedere foarte severe cînd este vorba de scriitorii mai tineri sau de începători. Poate că severitatea aceasta, combinată cu un soi de răceală „ardelenească”, l-a privat pe Voicu Bugariu de firescul* **feedback** *critic, la care ar fi avut dreptul şi care îi însoţeşte în schimb pe autorii simpatici şi înfipţi. În realitate, Voicu Bugariu face o figură deosebită în cadrul genului pe care îl practică şi reprezintă, mai ales după apariţia volumului din 1981, o cale foarte promiţătoare pentru literatura noastră S.F. Tenace, semănînd oarecum cu personajele sale, care au, încăpăţînarea unor obositoare exerciţii fizice, în vederea obţinerii unui anumit rezultat, Voicu Bugariu a evoluat încet, dar continuu, de la proza subiectivă şi cam lirică a începuturilor (în care „vina” principală era aceea a*

.sincerităţii", cum o numeşte chiar el), la o proză obiectivă cu acţiunea controlată de un anumit narator şi cu personaje individualizate de obicei printr-un număr de obsesii plauzibile, pentru că aparţin unor oameni adevăraţi. La un examen sumar, Voicu Bugariu are toate „ticurile" prozatorului care îşi propune să scrie din ce în ce mai bine, revenind de mai multe ori la acelaşi text, schimbîndu-i titlul, o parte din cuvinte sau rescriindu-l în întregime. A existat, cel puţin în faza primului volum, chiar şi un program explicit, care urmărea să dea expresie unor preferinţe foarte personale: intenţia de a face din S.F. o literatură a sufletului, bazată pe sugestie, nu pe explicaţie şi pe un examen al „mecanismelor" psihologice nu al celor inginereşti.

După cum se vede, cele mai importante elemente ale repertoriului literar cu care lucrează Voicu Bugariu sint specifice prozei „obişnuite", şi curiozitatea cititorului este aproape întotdeauna aceea de a vedea cum se vor transforma ele în S.F. Dacă lăsăm la o parte experienţele mai livreşti din volumul **Lumea iui Als Ob,** *foarte reuşite de altfel* **(O excursie,** *în care este „rescris" un text mai vechi al lui EA. Poe sau* **Lumea lui Als Ob,** *o nuvelă S.F. care reutilizează o parte a scenariului din* **Odiseea),** *aceasta este în fond problema centrală a prozelor lui Voicu Bugariu, asemănătoare cu problema textelor fantastice, care demarează şi ele, de cele mai multe ori, din realitatea imediată, din cotidian şi din banal. În general, soluţiile la care recurge prozatorul, pentru a transforma o povestire „realistă" într-una S.F. sînt două: introducerea unei sumare mărci S.F., la începutul textului (blocurile imense din* **Pasiune dispărînd,** *anul plasat „nu prea departe" de sfîrşitul secolului nostru, din* **Fulgerul mental)** *şi „virajul ontic" din ultima parte, cînd statutul de gen al întregului pare să se schimbe într-un mod neaşteptat. Primul procedeu reuşeşte perfect, distribuţia elementelor S.F. (inclusiv a numelor proprii) este deosebit de atentă, aşa încît, între autorii noştri de* **science fiction,** *Voicu Bugariu este, din acest punct de vedere, poate cel mai discret. Cel de al doilea procedeu reprezintă însă, de foarte multe ori, o „exagerare" tezistă, o răsucire nenaturală a realismului spre S.F. atunci cînd provoacă un contrast prea puternic între convenţionalitatea stereotipului ştiinţifico-fantastic şi caracterul foarte nuanţat al „secvenţei" realiste. Excepţia o reprezintă situaţiile*

în care „virajul S.F.” poate fi interpretat ca metaforă, iar întregul poate fi citit în registru dublu, ca proză S.F. sau ca proză realistă, cu o rezolvare parabolică a „conflictului”. În schiţa **O amintire,** *un bărbat se îndrăgosteşte de o femeie căsătorită, care la prima vedere este de o eleganţă (sufletească şi vestimentară) fără cusur. Cunoscută însă mai îndeaproape, femeia se dovedeşte a fi egoistă, vulgară, rea. Mîngîiată într-un moment de scurtă intimitate, ea îi dă povestitorului senzaţia că a descoperit, undeva sub ceafă, un fel de legături ciudate, asemănătoare cablurilor electrice ale unui automat. Este femeia aceasta un robot autentic, aidoma celor din literatura S.F. sau este vorba de o metaforă a omului care ne dezamăgeşte prin răceală şi, la limită, prin lipsa sa de umanitate?*

Textul cel mai spectaculos din acest punct de vedere este **Noapte bună, Sophie,** *cu avantajul de a fi reuşit o foarte subtilă cuplare a secvenţei realiste cu cea S.F. O femeie neobişnuită prin tot ce face, cu o biografie de star, asemănătoare cu aceea a unei Marilyn Monroe, începe să se simtă depăşită de viaţă şi are ideea neaşteptată a reîntoarcerii în memorie şi în tinereţe, prin racordarea la un aparat care s-o proiecteze într-o lume a imaginaţiei, în timp ce corpul să fie conservat în stare de „animaţie suspendată”, pentru a nu mai îmbătrîni. Încetineala cu care ni se transmit informaţiile legate de acest deznodămînt S.F. permite o lectură „dublă” a textului, căci „animaţia suspendată” poate fi o soluţie „inginerească”, dar şi o metaforă a morţii cu care se încheie de obicei foarte brusc biografiile oamenilor de acest fel.*

Mai puţin productiv decît colegii săi de generaţie, mai „gazetar” şi poate de aceea mai legat de realitate, dar şi mai puţin speculativ, Voicu Bugariu reprezintă în cadrul S.F.-uiui românesc o soluţie foarte ingenioasă şi, ceea ce este mai important, o experienţă care poate fi continuată cu succes, pentru că a început să dea rezultate

FLORIN MANOLESCU

FULGERUL MENTAL

VOICU BUGARIU

Într-o dimineaţă de aprilie, într-un an situat nu prea departe de sfîrşitul secolului, Ioan Forsea, de profesie ziarist, a cărui vîrstă de mijloc nu îl împiedica să se îmbrace tinereşte şi să-şi amîne luni în şir vizitele la frizerul său preferat, se îndreptă (mersul sau artificial era o combinaţie între efectele unor îndelungate, chinuitoare, niciodată întrerupte exerciţii fizice şi modul iremediabil dizarmonios de a păşi al unuia care suferă de platfus) către cabinetul unui psihiatru la modă. Da, ar fi putut el să spună, dacă i s-ar fi ivit prilejul, există medici la modă, este firesc să fie aşa; existenţa lor este cu atît mai probabilă cu cît localitatea unde funcţionează este mai mare, mai populată; aşa stînd lucrurile, este foarte clar că la noi cei mai mulţi medici la modă vieţuiesc şi activează în Bucureşti. Şi în continuare, cuprins de locvacitatea lui obişnuită, care nu avea nevoie de cine ştie ce stimuli speciali pentru a se ilustra: nu trebuie cu nici un chip să se înţeleagă că eu arunc vreo umbră asupra activităţii medicilor, nu fac altceva decît să descriu un mecanism pe care, fără îndoială, un sociolog ar fi cel chemat să îl pună în evidenţă, precizez că la modă devine acel medic despre care un număr mare de persoane declară că este o somitate. Şi mai departe, îmbogăţindu-şi teoria: există, mai ales printre cei pe care i-aş numi intelectuali centro-bucureşteni, diferite snobisme; unul dintre acestea este şi cel de a îi frecventa pe cei mai buni medici; poate că aşa nici n-ar fi prea corect spus, mai bine ar fi să zicem pe cei mai reputaţi, pe cei care generează expresii de tipul: am fost la profesor, este cel mai bun, conferenţiarul a zis, doctorul cutare a dat un interviu, are pacienţi şi în străinătate, merge de două ori pe săptămînă cu avionul etc.

Forsea era un teoretician ironic al snobismului, dar nu se dădea în lături de la practicarea lui, atunci cînd el însuşi se afla într-o situaţie propice. Oare nu se dedase el la unul dintre cele mai făţişe snobisme în zilele din urmă, discutînd cu tot felul de amici şi interesîndu-se despre „cel mai bun psihiatru din Bucureşti”?

Cert este că se îndrepta către cabinetul unuia dintre acei medici despre care intelectualii centro-bucureşteni (sau, în orice caz, aceia dintre ei care au ghinionul de a fi pricepuţi în materie de psihiatri) vorbeau cu mare admiraţie şi respect. Un respect unit, într-un chip destul de bizar pentru

Forsea, cu nişte mereu prezente nuanţe de familiaritate, menite să sugereze faptul că respectivii iniţiaţi au relaţii atît de întinse în lumea medicală încît nu au nici un fel de problemă atunci cînd este vorba despre...

Mergînd paşnic pe mijlocul trotuarului şi reuşind să evite cu suficientă supleţe impactul cu membrii unor impetuoase grupuri de eleve şi elevi, Forsea simţi nevoia să înceapă a monologa, aşa, numai pentru sine. Era una dintre maniile lui inocente de bărbat care tocmai începe ceea ce tratatele de specialitate numesc „presenescenţă". Dar se stăpîni, mulţumindu-se să se gîndească la cel spre care se îndreptă, încercînd să-şi rememoreze informaţiile în legătură cu el, primite de la un vag cunoscut, cuprins, acela, de o subită, aproape intimidantă bunăvoinţă. O să vezi, îi spusese, se comportă într-un fel foarte neconvenţional. Poartă un dialog liber, ba chiar uneori se apucă să facă el însuşi confesiuni, ceea ce, orice ai zice, nu este ceva uzual; are darul de a cîştiga încrederea; are ştiinţa sau talentul de a stîrni în interlocutorii săi stări favorabile de relaxare.

Clădirea în care se afla policlinica nu se distingea prin nimic; era un bloc făcut din prefabricate, avînd două etaje şi ferestre mari. La intrare se afla o copertină şi nişte trepte, pe care Forsea le parcurse încet, „executînd" fiecare pas cu maximum de acurateţe. Urcă în acelaşi stil pînă la etajul întîi şi ajunse repede într-un hol limitat de trei ferestre şi de două uşi laterale. Pe una – dintre uşi scria: Dr. Ambrozie Silviu. Urmau zilele şi orele de consultaţie.

În dreptul celor trei ferestre se aflau două bănci lungi, tapiţate cu un material plastic de culoare maro; păreau a fi deosebit de comode. Înainte de a se aşeza, Forsea întrebă, modulîndu-şi cuvintele într-un mod politicos, dar neuitînd să sugereze prin nişte aproape insesizabile nuanţe că vorbitorul, adică el, este un bucureştean înfipt, care nu va tolera cu nici un chip vreo nerespectare a rîndului.

— Cine este ultimul, vă rog, la doctorul Ambrozie?

Vorbind, arătă cu degetul mare al mîinii drepte către uşa respectivă, aplecîndu-şi puţin capul în aceeaşi direcţie.

— Eu sînt, zise cu o voce uimitoare o persoană de sex feminin în vîrstă, estimă Forsea, de vreo patruzeci.

Era o femeie destul de elegant îmbrăcată, foarte grasă, de fapt obeză, cu nişte mîini mici, frumoase („de călugăriţă", îşi aminti jurnalistul o expresie citită într-o carte în legătură cu un personaj care arăta cam tot aşa), foarte expresive, ale căror degete ascuţite, cu unghii de culoare acaju, îi aduceau aminte, cui ar fi avut chef de asemenea asociaţii, de membrele superioare, lipsite de putere, ale unui dinozaurian, sau, pentru a nu se îndepărta atît de

mult în timp, de cele ale unui cangur. Privindu-le, Forsea avu una dintre nenumăratele lui idei literare extrem de rar puse în practică: să „facă” un personaj feminin al cărui semn distinctiv să fie nişte mînuţe firave, subţiri, expresive, neputincioase şi, drept compensaţie, nişte picioare gigantice de dinozaur, ultramusculoase, aproape înfricoşătoare, dar avînd capacitatea de a-l fascina pe un bărbat aflat la vîrstă critică. Femeia avea un păr negru, strălucitor, nepărînd vopsit, despărţit printr-o cărare desăvîrşit trasată pe mijlocul ţestei. Părul cobora pe umeri şi îi dădea femeii aerul straniu al unei fiinţe hibride, în care se încrucişează aspectul de mastodont uman şi cel graţios, impecabil, îmbucurător al unei frumoase femei tinere. Dar ceea ce şoca şi mai mult era privirea: fixă, întrucîtva înfricoşătoare datorită unui zîmbet abia schiţat, îngheţat, la care participau numai buzele.

Singurul loc liber era tocmai lîngă ciudata fiinţă. Forsea, a cărui politeţe era întotdeauna fără reproş, nu avu nici o ezitare să se aşeze: nu se făcea să o contrarieze pe femeie, sugerîndu-i că nu ia loc doar pentru că nu vrea să ajungă într-o vecinătate atît de...

Banca era foarte comodă şi jurnalistul îşi reprimă cu dificultate un uşor suspin de satisfacţie presenilă.

Ce căuta Forsea în anticamera unui cabinet de psihiatrie? Că doar, din fericire pentru el, nu suferea de nici una dintre curioasele, consternantele boli ale sufletului?

Răspunsul nu era prea simplu de dat. Gîndindu-se cum ar fi potrivit să răspundă la inevitabilele întrebări pe care urma, nu peste multă vreme, să i le adreseze cunoscutul, aproape faimosul psihiatru, pacientul de lîngă doamna cu privirile fixe şi cu zîmbetul întrucîtva înfricoşător socoti ca în centrul argumentării sale (fiindcă aşa ceva urma să rostească, nu?) era cazul să se afle „forma de viaţa”, respectivul concept. Dar pentru a ajunge la el, trebuia mai întîi să se refere la condiţia celibatarului trecut de o anumită vîrstă, la respectiva „boală”, care pare acută, vindecabilă, dar în fond este cronică, obligîndu-l pe numitul (bineînţeles, teoretic poate să intervină şi ceva asemănător unui miracol) s-o „ducă” toată viaţa.

Îşi întrerupse reflecţiile, fiindcă femeia de lîngă el se ridică, nu fără un icnet, îndreptîndu-se către uşa în spatele căreia se afla doctorul Ambrozie. Cînd ieşise pacientul aflat înăuntru? Forsea traversă o foarte scurtă senzaţie de panică în legătură cu realmente catastrofala sa lipsă de atenţie.

Nu peste mai mult de cinci minute femeia reapăru; de data aceasta zîmbetul ei era de-a dreptul înfiorător. Forsea se ridică de pe bancă şi, după ce aruncă o privire întrebătoare către ceilalţi pacienţi, aşteptînd vreo eventuală contestaţie, ce nu se produse, intră.

Doctorul Silviu Ambrozie se afla la o vîrstă pe care noul pacient o aprecie la cincizeci şi cinci. Era un bărbat arătos, al cărui zîmbet era deosebit de atrăgător. Părul, pe jumătate încărunţit, dar des, era pieptănat spre spate şi lăsat suficient de lung pentru a oferi o oarecare impresie de nepăsare romantică fată de amănuntele ţinînd de punerea în scenă a propriei personalităţi (sau poate era vorba mai degrabă despre o manevră sofisticată, menită să îi impresioneze plăcut numai pe oamenii mai... speciali...).

— Vă salut, începu ceremoniosul Forsea, reuşind chiar o uşoară înclinare a bustului, nu menită să sugereze, ferească sfîntul, vreo nuanţă de servilism, ci doar un fel pozitiv de a-l respecta pe cel din faţa sa. V-a vorbit despre mine... (şi urmă numele cunoscutului său, al celui care, surprinzîndu-l, se oferise să îl trimită la „un bun prieten, doctorul Ambrozie").

— Vă salut, bine aţi venit, zîmbi din nou doctorul psihiatru, obţinînd o nuanţă întrucîtva îmbunătăţită faţă de cea prin care îl întîmpinase la intrare pe jurnalist. De altfel, eu am citit cîteva dintre articolele dumneavoastră şi pot spune că vă cunosc. Nu mai era nevoie să fiţi recomandat. Dacă aţi fi venit singur, bineînţeles că nu v-aş fi refuzat.

Se aşezară, medicul pe scaunul său din spatele unui birou mic, iar Forsea pe unul tapiţat într-un plastic identic celui al băncilor din hol. Doctorul zise:

— Mi s-a spus că aveţi o problemă, mai deosebită şi nu propriu-zis o suferinţă. Aşa este?

Forsea se mulţumi să încline aprobator din cap, aruncînd aproape în acelaşi timp o privire ambiguă înspre asistenta pahidermică, aşezată în stînga medicului, implantată la capătul biroului, închipuind, împreună cu cei doi bărbaţi, amplasarea unor indivizi aflaţi pe punctul de a începe un poker în trei. Asistenta scria ceva şi nu arătase prin nimic că a băgat de seamă intrarea jurnalistului.

Medicul pricepu că pacientul său se sfieşte să vorbească în prezenţa unei terţe persoane şi făcu un gest discret, îndemnîndu-l pe jurnalist să aibă doar puţintică răbdare, fiindcă situaţia, sugerau privirile lui amabile, doar puţin condimentate de complicitate, urma să se amelioreze de la sine.

Într-adevăr, de parcă ar fi fost sugestionată, asistenta se ridică anevoie şi, fără să spună vreun cuvînt, ieşi din cabinet. Pe faţa lui Forsea trebuie că se văzură semnele unei satisfacţii evidente, de natură să explice cea de a treia variantă (de această dată uşor paternă) a zîmbetului apărut pe faţa amabilă a doctorului Ambrozie.

— Ar trebui să vă fac o fişă... Dar poate că nu este cazul. Nu?

— Nu ştiu, ezită Forsea. Într-adevăr, din moment ce nu...

— Nu o să vă fac, admise celălalt. O să purtăm numai o discuţie şi nimic altceva. Bine?

— Evident că este bine. Deşi, rîse pe neaşteptate jurnalistul, poate că după ce o să auziţi ce problemă am, nu o să mai ziceţi aşa...

— Ei, nu, de ce? He, he, unii ar dori, aşa, dintr-un snobism mai special, să sufere de o afecţiune psihică, dar nu le este dat. Sînt „condamnaţi", pur şi simplu, la normalitate...

— Condamnaţi?

— Păi, nu? Ei cred că le-ar sta mai bine, acolo în cercul lor de snobi, dacă ar avea măcar o psihastenie. Dar nu reuşesc să scape cu nici un chip din „cursa" propriei lor normalităţi psihice. Nu sînt condamnaţi?

Dezinvoltura prietenoasă cu care vorbea medicul îl plasă pe Forsea într-o dispoziţie favorabilă confesiunilor. Într-adevăr, îşi zise el, este aşa cum mi l-a descris cunoscutul meu, cel transformat pe negîndite în bun şi „săritor" prieten: foarte comunicativ, deloc doctoral, nu dă nici un moment impresia că le ştie pe toate.

Jurnalistul arătă printr-o mimică adecvată că este de acord. Medicul îşi schimbă felul de a vorbi, adoptînd un ton mai oficial, totuşi defel rece sau distant:

— Eu nu sînt adeptul unor metode fixe de investigaţie. Cînd am în faţă un pacient nou încerc să mă comport şi să vorbesc aşa cum îmi dictează inspiraţia momentului. Este de prisos să vă spun că majoritatea colegilor mei de specialitate mă socotesc un diletant, ce-i drept unul destul de noroc-os...

Forsea surîse cu simpatie.

— ...aşa că acum nu o să mă apuc să vă chestionez asupra bolilor mai importante de care au suferit ascendenţii dumneavoastră, mulţumindu-mă să vă pun doar nişte întrebări mai simple, cam în felul celor schimbate de cei care călătoresc vreme de cîteva ore în acelaşi compartiment de tren şi intră în vorbă, aşa, pentru ca să mai treacă timpul...

— Şi care ar fi prima dintre acestea?

— Păi, care să fie? Sînteţi căsătorit? Asta e.

— Nu sînt, zise Forsea cu un mic surîs stînjenit, de parcă s-ar fi jenat că nu este în măsură să dea un răspuns stenic, de tipul „Bineînţeles, am şi doi copii mari".

— Şi cîţi ani aveţi?

— Patruzeci şi şase. La vară îi împlinesc.

— Şi cum se simte un celibatar la patruzeci şi şase de ani? (medicul

părea în continuare conectat la o sursă capabilă să-i inducă o persistentă bună dispoziţie);

— Cum să se simtă? Mulţumitor.

Forsea tăcu şi îl privi cercetător pe cel din faţa lui. Oare dorea doctorul Ambrozie să audă una dintre teoriile lui? I se păru că da. Continuă:

— Important, după părerea mea, nu este atît cu ce umpli o existenţă, cît faptul că realizezi sau nu o formă de viaţă. Familia are un cadru stabilit de tradiţie şi încurajat de societate. De aici vine, în bună măsură, caracterul ei agreabil, comod în orice caz. Familia este o instituţie cu reguli foarte clare de funcţionare. Dar cînd eşti „liber", dar singur? Atunci intervine un paradox. Se pare că tocmai respectiva „libertate" devine de la un anumit punct înainte apăsătoare, ba chiar aproape insuportabilă. Angoasa care îi atacă pe oamenii singuri este efectul unei presiuni a posibilităţilor. În momentul în care ai reuşit s-o reduci, chiar s-o anihilezi, lucrurile capătă dintr-o dată un aspect normal. Este însă destul de greu să obţii o formă de viaţă pentru un om singur. Din mai multe motive. Mai întîi, pentru că societatea, prin nenumăratele ei mijloace, nu îi încurajează pe celibatari să persevereze în păstrarea statutului lor civil. Pe de altă parte, mi se pare într-adevăr grozav faptul că mi-aţi pus această întrebare, care îndreaptă dintr-o dată discuţia noastră spre motivul care m-a adus aici.

Forsea se opri, ca şi cum ar fi aşteptat o întrebare. Dar medicul nu zise nimic, mulţumindu-se să îl privească încurajator. Continuă:

— Problema mea este tocmai forma de viaţă. Nu întîmplător am adus vorba. În esenţă, am dificultăţi tot mai mari în acţiunea de a-mi păstra actuala formă de viaţă.

Forsea se opri şi gestul de îndoială, chiar de semi-renunţare, pe care îl schiţă prin răsucirea palmei sale drepte, semnifică ajungerea confesiunii sale într-un punct critic. Dar medicul, încurajator, întrebă:

— În ce fel?

— Păi, în felul următor, aproape suspină uşurat jurnalistul, din nou mobilizat. Forma mea de viaţă a fost scrisul. Persoana care v-a vorbit despre mine, v-a spus că lucrez la un ziar şi scriu articole. Mai există însă un amănunt. Pentru un jurnalist care s-a realizat prin intermediul familiei sale, meseria poate să rămînă (şi chiar aşa se întîmplă, în destule cazuri) un plan totuşi subsidiar al existenţei. Adică respectivul merge la redacţie sau în documentare, îşi scrie textele cu maximă conştiinciozitate, dar nu se lasă, ca să zic aşa, cu toată greutatea pe meserie. Probabil că nu este cea mai bună comparaţie, alta nu îmi vine în minte pentru moment, dar îmi pot imagina un om, care începe să îmbătrînească, sprijinindu-se de două cîrje:

una este familia proprie, cealaltă activitatea profesională. Este corect zis, nu? Dar atunci cînd un jurnalist nu are familie? Presupun că îmi veţi spune, am văzut că aveţi umor: poate să meargă folosind şi o singură cîrjă. Da, am să vă răspund, aşa ar cam fi, teoretic. Numai că în practică lucrurile nu stau tocmai... Cînd te sprijini foarte tare, total, pe o singură cîrjă (idioată comparaţie!) lucrurile se complică şi numai cine trăieşte aşa ceva poate să înţeleagă foarte uşor. De pildă, dumneavoastră... Eu nu sînt psihiatru, dar, dacă nu vă supăraţi prea tare (medicul surîse prietenos, făcînd un semn din cap că nu, nu se supără), aş putea paria că aveţi copii mari şi foarte reuşiţi. Probabil doi. Nu-i aşa că nu mă înşel? (semn de recunoaştere şi de umoristică disculpare din partea doctorului Ambrozie). Dar, bineînţeles, nu despre asta este vorba, ci despre problema mea, cea care m-a adus aici, în chip de om cu o suferinţă psihică deosebită, nu-i aşa... La mine, forma de viaţă s-a sprijinit numai pe activitatea profesională, dar într-un fel mai special, pe care sînt în măsură să vi-l descriu. La fel altor jurnalişti, am cochetat întotdeauna cu literatura. Am publicat o carte de reportaje, ba chiar, prin nişte reviste literare, cîteva proze, întotdeauna date drept fragmente dintr-un roman aflat în pregătire. Cred că nu vă este defel greu să deduceţi unde vreau să ajung. Da, este întocmai cum pare a fi. În ultimii douăzeci de ani, ba nu, mai exact ar fi dacă aş spune în ultimii cincisprezece, m-am sprijinit foarte serios pe schema: „gestez" un roman, într-o bună zi mă voi apuca foarte serios de lucru, voi reuşi ceva cu totul excepţional, de natură să îmi ofere o justificare suplimentară a existenţei şi, de ce nu? un succes tocmai bine picat la vîrsta debutant crepusculară, pe care am reuşit să o obţin.

Privirile doctorului căpătară nişte sclipiri de complicitate intelectuală, care îi făcură grozav de bine vorbitorului, încurajîndu-l să continue:

— Mai ales în ultimii trei ani am făcut eforturi mari pentru a reuşi să urnesc acest roman. Am fişe, am planuri, am scris fragmente pasabile. Degeaba. Ceva s-a deteriorat. Sau nu a existat niciodată? Cert este că treaba nu merge. Am o experienţă de lectură destul de vastă, întotdeauna am citit mult, pot să îmi dau seama că prozele mele sînt scrise într-o dezastruoasă manieră jurnalistică şi suferă de o cumplită banalitate. Asta-i situaţia. Observaţi cum stau lucrurile? Înainte vreme, mai precis pînă în urmă cu vreun an, iluzia mea era intactă: sînt în stare să scriu un mare roman, ceea ce îmi lipseşte este numai un concediu lung şi liniştea necesară. Acum a dispărut şi, o dată cu ea, coerenţa formei mele de viaţă. Sînt în continuare un jurnalist bun, cel puţin aşa spun şefii mei, am o mare experienţă, înţeleg rapid situaţiile concrete în care nimeresc, ştiu să scriu repede şi, se pare,

bine, texte publicistice. Toate acestea sînt, cum se spune, bune şi frumoase. Dar sublima, indispensabila iluzie a dispărut. Ce să fac în această situaţie? Iată întrebarea pe care v-o pun. Mă aflu aici pentru a o rosti.

De pe faţa medicului dispăruse zîmbetul. Iar figura lui Forsea arăta doar o oarecare curiozitate, ameninţată în fiecare clipă să fie ştearsă de blazare. Doctorul Ambrozie zise, după ce vreo două minute nu se auzi decît ciripitul unor vrăbii aciuate în copacul din faţa ferestrei, ai cărui muguri se transformaseră în nişte abia vizibile frunzuliţe de un verde închis:

— Problema dumneavoastră este mai degrabă filozofică decît medicală. Şi aş vrea să vă spun: mă simt flatat de faptul că acela care v-a trimis, cunoscutul nostru comun, s-a gîndit la mine. Sau nu ştia despre ce este vorba?

— Bineînţeles că nu ştia. De-abia ne cunoaştem. Nici nu ştiu cum am ajuns să-i spun că aş dori să consult un bun psihiatru.

— Da, zise meditativ medicul. Desigur, nu asta contează. Dumneavoastră sînteţi nemulţumit de propria creativitate, înţeleg. Da? Aţi venit la mine să vă spun o cale care să vă mărească forţa creativă? Şi astfel să reuşiţi să scrieţi romanul? Da?

— Da, recunoscu Forsea, încercînd să-şi depăşească un sentiment de jenă intempestiv apărut.

— După cum aţi vorbit, zise medicul, în continuare, fără urmă de zîmbet, mi-am dat seama că nu vă sînt străine lecturile, cum să spun eu, mai speciale. Ştiţi, de pildă, că unii autori au recurs la tot felul de stimulente. Balzac, de pildă... Cafeaua...

— Ştiu. Bineînţeles că ştiu. Dar nu ajută. Eu nu mă simt obosit sau, cum să mă exprim mai precis? epuizat. Nici vorbă. Ba chiar aş putea spune că am o condiţie fizică destul de bună. Dintr-o laşitate clasică de celibatar, fără îndoială (medicul zîmbi amical), am dus, mai ales în ultimii zece ani, o viaţă foarte ordonată. În mod tradiţional, jurnalistul este o fiinţă dezordonată, care aprinde ţigară de la ţigară şi bea foarte multe cafele. Ba chiar se dedă şi la absorbirea unor lichide mai... puţin inocente. Nu a fost cazul meu. Pot să vă spun, nu merge cu stimulente. Oricît de surescitat aş fi, ceea ce scriu iese tot jurnalistic, bombastic, fără nici un haz.

— Poate fi şi o impresie nemotivată în mod obiectiv.

— Da, poate fi şi aşa ceva. Din păcate, dumneavoastră nu ştiţi, de la o vîrstă încolo nimeni nu îţi mai spune că scrii prost. Toţi te laudă, cel puţin verbal. Aşa că, practic, nu prea pot să îmi dau seama cum scriu în realitate. Ba nu, asta ar fi o minciună. Proza mea este realmente slabă. Ce să mai...

— Nu prea ştiu ce să vă spun. Poate că ar fi bine să urmaţi un tratament

de natură să vă fortifice încrederea în forţele proprii. Ce ziceţi? Poate că aici ar fi deficienţa.

— M-am gîndit şi eu la aşa ceva. Ba chiar am şi încercat. Dar am convingerea că sensibilitatea îmi este tocită, uzată în mod obiectiv. Deci nu este vorba despre o lipsă de încredere în forţele mele personale (medicul schiţă un zîmbet). Este ceva obiectiv. Eu aşa zic. Mai aveţi timp? schimbă brusc tonul. V-am reţinut şi aşa destul...

— Am timp, zise doctorul Ambrozie foarte calm, părînd preocupat. Mă interesează dificultatea dumneavoastră. Este ceva original. Citesc şi eu literatură despre scriitori, ca toată lumea, dar un asemenea caz nu am avut încă. Chiar aş vrea să vă rog să îmi aduceţi o precizare. Aţi spus la un moment dat că aveţi impresia că ar fi vorba despre o uzură obiectivă. Aş vrea să vă întreb, cum resimţiţi această uzură? Ce sentiment vă generează?

— O să vă spun acum o mare banalitate, dar ce nu devine repede banalitate în ziua de azi? Cînd toate se ştiu, se cunosc? Am avut de curînd o revelaţie. Poate că acest cuvînt este prea pretenţios. Să vedeţi de unde a pornit. Eu locuiesc la parter, în faţa ferestrei mele se află un copac, unde şi-a făcut cuib şi cloceşte o turturică. Zilele trecute a fost un vînt foarte puternic şi rece. Cuibul este foarte sumar, ca să zic aşa, pasărea îl acoperă aproape în întregime. M-am temut pentru ea; nu cumva vîntul o să-i strice socoteala? m-am întrebat, cu o îngrijorare pe care, fără îndoială, o veţi atribui unui om avînd un temperament melancolic. Ei bine, crengile şi chiar trunchiul se îndoiau, penele îi erau mişcate în chip vizibil, dar pasărea nu se mişca, de parcă ar fi fost legată. Presupun că se ţinea cu ghearele de cracă, prin exteriorul cuibului. Sigur, pe ea o ghida instinctul. Dar cît de nebiruit era acel instinct! O singură clipă dacă s-ar fi ridicat, este sigur că ouăle ar fi fost aruncate de curentul puternic sau ar fi fost stricate; fiindcă vîntul era foarte rece, de parcă ar fi prevestit o apropiată ninsoare. Mi-am dat seama, uitîndu-mă la modesta, dar atît de puternica pasăre, că mie nu îmi lipseşte altceva decît prospeţimea trăirilor, că am uitat, pur şi simplu, cum este să fii cu totul şi cu totul pasionat, absorbit de ceva, aşa cum eram cîndva. Mi-am dat seama: ştiu foarte multe despre literatură şi despre viaţă, am trăit multe întîmplări semnificative, care ar merita să intre într-un roman, dar liantul emoţional, mortarul, dacă sînteţi de acord cu această metaforă, nu îmi mai este la îndemînă şi, drept urmare, nu mai pot, nu mai sînt în stare să înalţ construcţia. Şi tot atunci, în acele zile în care m-am uitat la pasăre, văzînd cum reuşeşte să reziste, am intuit că nu mai am la dispoziţie nici pofta de a mă exprima, simţită cîndva.

— Aveţi în schimb, zise medicul, vizibil impresionat într-un mod plă-

cut, capacitatea de a conceptualiza.

— Într-adevăr. Dar nu este de ajuns pentru ce aş vrea. Bine ar fi să le am pe amîndouă deodată, simultan. Da, asta ar fi bine.

Spunînd ultimele cuvinte, Forsea îl privi pe cel de dinaintea sa cu ochii deodată strălucitori ai unui matur care întrevede, chiar dacă numai pentru o clipă, ca într-un vis, o posibilitate miraculoasă, din categoria acelora, atît de rare, atît de aproape fictive, de natură să îi schimbe în mod radical viaţa lui de om pe care tinereţea nu îl mai ajută.

— Faust, murmură medicul, parcă numai pentru sine. De fapt, reveni el imediat la felul său obişnuit de a vorbi, ar exista o metodă. Probabil că aţi auzit despre hipnoza regresivă. Se pot astfel reînvia trăiri vechi ale subiectului. Dar nu cred că v-ar folosi. Sugestibilitatea extremă, în care s-ar afla subiectul adus în stare de hipnoză, n-ar fi deloc favorabilă creativităţii. Cel puţin aşa cred.

Şi apoi, privindu-l pe Forsea în ochi, cu oarecare nostalgie:

— Să ştiţi că şi eu am trăit ceva oarecum asemănător. Şi am descoperit, dacă pot folosi acest cuvînt pentru a denumi ceva atît de banal, că omul îşi păstrează sub formă de aluviuni toate vîrstele sale anterioare. Sînt uneori înclinat să asemăn memoria cu o structură geologică. Sau nu, cred că aşa nu ar fi bine. Nu am la dispoziţie o imagine pentru a sugera impresia de simultaneitate. Da, eu însumi am trăit uneori, pe distanţe mai scurte sau mai dilatate, cu intensitatea unor vîrste demult încheiate sau, dacă vreţi, la lungimea lor de undă. Cred că dumneavoastră înşivă ar trebui să luptaţi pentru a vă fixa pentru o perioadă de timp destul de lungă într-unul dintre aceste momente de sinteză. În general, se ştie, marii artişti reuşesc aşa ceva pînă la adînci bătrîneţi. De ce nu am concluziona că există un „mecanism” aflat la dispoziţia fiecăruia dintre noi?

Forsea simţi, deşi medicul nu îşi schimbase cu nimic felul de a vorbi că „întrevederea s-a terminat”. Se ridică încet. La fel făcu şi doctorul Ambrozie. Adusă parcă de o comandă telepatică, asistenta reintră în cabinet şi se reaşeză, calmă, cu mişcările lente, chiar maiestuoase ale unui supraponderal, pe scaunul ei de la capătul biroului.

— Să mai veniţi pe la mine, spuse în încheiere medicul. Aşa, peste vreo trei săptămîni. Să mai stăm de vorbă.

*

În sala de aşteptare nu mai era nici un pacient. Cele două bănci-sofale erau goale şi îşi arătau din plin curburile îmbietoare,

Forsea se îndreptă încet spre ieşire. În timp ce cobora scara, îşi privi ceasul şi avu o clipă de panică. Cînd trecuse atît de mult timp. Sări cîte două treptele rămase, făcînd nişte mişcări nu dizgraţioase, reuşind totuşi să-l contrarieze puţin pe un domn în vîrstă. Apoi, depăşindu-şi reflexul de jurnalist aflat mai întotdeauna în criză de timp, îşi încetini din nou paşii. Părăsi clădirea practicînd mersul nepăsător al omului ieşind dintr-o policlinică unde a avut o treabă lipsită de orice legătură cu propria sa stare de sănătate.

Nu prea departe se afla staţia de autobuz care îl interesa. Se îndreptă într-acolo. Un autobuz, purtînd numărul celui aşteptat de el, îl depăşi. În mod normal ar fi trebuit să o ia la fugă, spre a-l ajunge, conformîndu-se astfel unuia dintre obiceiurile bucureştenilor, oameni care, nu se ştie totdeauna bine din ce motiv, resimt acut înclinarea de a se arăta grăbiţi, în faţa altora, dar şi în faţa lor înşile. Dar nu, de data aceasta jurnalistul se afla într-o stare de spirit specială, febrilitatea dubioasă, de natură să îl electrizeze în cele mai multe dintre dimineţile închinate îndeletnicirilor sale profesionale, nu se manifesta, lăsînd în loc o dispoziţie meditativă.

Tot pregătindu-se pentru realizarea marelui său roman, Forsea citise multe cărţi deosebite; unele dintre ele descriau vechi obiceiuri şi superstiţii legate de estimarea felului de a fi al oamenilor şi de anticiparea viitorului acestora. Ajunsese astfel să nutrească o simpatie amestecată cu invidie faţă de naivii strămoşi, pentru cei care credeau că ghicirea viitorului este atît de la îndemînă. Îi plăcea în mod special staţia de autobuz în care se găsea, fiindcă în dreptul ei se afla un bloc cu trei sau patru etaje, pe ale cărui ziduri puteau fi văzute semnele zodiacale. De fiecare dată cînd ajungea acolo, Forsea le privea cu multă satisfacţie, trăind plăcutul sentiment că se află într-un muzeu. Admirînd frumoasele imagini, adopta o poziţie cu totul neuzuală (cine aşteaptă un vehicul de transport în comun stînd cu spatele la stradă?). Dar, spre norocul său, bucureştenii ştiu că spaţiile publice formează un domeniu adesea supus imprevizibilului şi, în consecinţă, au învăţat să nu se mai mire de nimic, lăsîndu-le practicarea „uimirii stradale” (expresie pe care Forsea o folosise într-unul din articolele sale) celor veniţi, pentru una sau mai multe zile, din provincie.

Privirea îi întîrzie asupra semnelor reprezentînd aşa-zisele „zodii duble”. Şi pe el îl interesa aşa ceva, în definitiv. Şi el voia să obţină un dublet de vîrstă, o imposibilă coabitare cu un sine însuşi aflat într-un alt timp. Mai întîi ceţoasă, ca o fantomă, apoi deodată clarificată, în minte i se ivi o expresie; unde o auzise? cine o rostise sau o scrisese? „Fulgerul mental”. În fine, îşi aduse aminte de unde o ştia. Fulgerul se produce, de regulă,

între doi nori. Pentru a se naşte, are nevoie de două sarcini electrice deosebite. Parcă aşa îşi amintea. Nu, altceva i-ar fi trebuit lui. Între două „sarcini", capacitatea de a conceptualiza, înţelepciunea maturităţii şi darul tinereţii de a avea trăiri, să se ivească un fulger, o iluminare destul de lungă pentru a-i permite să-şi scrie romanul. Da, fulgerul mental, ăsta ar fi, zise el pentru sine, mişcîndu-şi discret buzele. Dar cum...?

Nu mai privi înspre frumoasele imagini murale. Îşi întoarse ochii înspre stradă şi deveni astfel unul dintre civilizaţii, răbdătorii viitori pasageri. Şi, parcă pentru a-i răsplăti revenirea la un comportament mai potrivit vîrstei sale, autobuzul, roşu, vîjîitor, sosi. Era înghesuială, dar asta nu conta pentru Forsea (spunea uneori că în vehiculele transportului în comun îi apar în minte cele mai bune idei de articole şi destule dintre acele ingenioase „găselniţe" jurnalistice, menite să şocheze numai puţin, aşa cum stă bine în nişte texte ce „doresc" un strop de originalitate doar în formulări). Urcă fără probleme şi îşi găsi, cu viclenie de adult, un loc potrivit, unde să fie cît mai puţin expus unor presiuni.

*

În biroul său de la redacţie nu mai era nimeni. Colegii lui erau plecaţi în documentare sau, cine ştie, poate că se retrăseseră în nişte spaţii redacţionale, unde nu suna atît de des telefonul, pentru a scrie nişte texte foarte urgente.

Se aşeză. Ar fi avut de dus ceva la dactilografe, dar ezită, cuprins de o neaşteptată senzaţie de lene, pe care o trăia foarte rar, el fiind un hiperactiv, cel puţin în ceea ce privea mediul său profesional.

Era ora unu şi jumătate. Curios lucru, minute în şir telefonul rămase mut, fapt care îl nelinişti. Ridică receptorul, pentru a vedea dacă nu cumva aparatul este defect. Dar nu, totul era în ordine, tonul apăru cu promptitudine.

Să mă gîndesc la fulgerul meu mental, îşi zise, în el voi găsi rezolvarea. Doar în el.

Uşa se deschise încet şi în cadrul ei apăru o fată cu părul tăiat scurt, înaltă, blondă, subţire. Filiformă, ar fi putut să spună un observator nu tocmai pătrunzător. Nu era cazul lui Forsea, care îşi dădu imediat seama că fata era perfect de bine făcută şi că slăbiciunea era doar aparenţa unei excepţional de reuşite armonii a proporţiilor.

— Bună ziua, zise noua intrată, cu un glas plăcut, în care mai puteau fi detectate nişte accente puerile, fără îndoială adorabile pentru urechea unui

matur. Cu cine aş putea să vorbesc?

— Bună ziua, răspunse Forsea, întîrziind să se ridice de pe scaun. În ce problemă?

— Am scris ceva şi aş vrea să aflu părerea cuiva care se pricepe.

Şi, scotocind destul de mult în geanta ei largă, scoase nişte foi de hîrtie împăturite.

— Dar ce este? se interesă Forsea, absent-politicos, în continuare aşezat. Un articol?

— Nu e articol!

— Atunci? Dar, găsi el, în fine, nota potrivită de comportament, care consta în ortostatism, precum şi într-o animare a feţei, de ce nu vii mai aproape?

Ieşi din spatele biroului şi făcu doi-trei paşi, zîmbind amabil, aşa cum se cuvine atunci cînd nu eşti un acrit oarecare, ci... dimpotrivă, reuşeşti să lupţi cu destul succes împotriva angoaselor... Constată că ea este înaltă.

— Ai statură şi siluetă de manechin, spuse el prietenos. Vino, te rog, ia loc!

Aduse un scaun şi îl aşeză în faţa biroului său. Fata se aşeză cu o mişcare natural-graţioasă, iar el îşi reluă locul.

— Ia să vedem! zise jurnalistul, folosind tonul unui medic pediatru care ia un prim contact cu un mic pacient, respectiv cu o mică pacientă.

Fata îi întinse foile. Forsea le despături şi constată că erau scrise de mînă. Un scris mare, avînd majuscule exagerate, semn de vitalitate, dar şi de orgoliu. Unele trasee bizare îi atrăseseră atenţia şi îi determinară să privească mai atent faţa rasată a fetei. Cel mai frapant amănunt era scurtimea buzei superioare, motiv pentru care, la cel mai mic zîmbet, dinţii maxilarului superior se dezgoleau în întregime. Iar atunci cînd fata rîdea, apăreau şi gingiile, de un trandafiriu dezarmant. Curios lucru, constată în sinea lui Forsea, aşa-zisul defect de conformaţie aduce de fapt o impresie de originalitate şi de mare rasă. Dar, îşi continuă el raţionamentul, cînd ai o asemenea gură trebuie neapărat să beneficiezi de nişte dinţi absolut impecabili, altfel nu merge: orice defect sau suplinire artificială ies numaidecît la iveală, bat la ochi. Spre satisfacţia amatorului de fulgere mentale, dantura fetei era perfectă.

Ceea ce avea Forsea în faţă era o proză întinsă pe şase pagini. Cu o privire sigură, de profesionist, el estimă: dacă textul ar fi dactilografiat la două rînduri, s-ar obţine vreo trei file, nu mai mult. I se păru apoi că este victima unei ironii a soartei: o debutantă venea cu o proză la el, la unul care rămăsese, în ciuda eforturilor şi a timpului scurs, cam pe acelaşi palier

literar. O clipă simţi tentaţia de a i se confesa. Fata îl privea cu o politeţe tipică şi întrucîtva enervantă: o politeţe în care se aflau diluate sentimentul propriei apartenenţe la un alt „regn", precum şi certitudinea că orice „schemă" amoroasă este exclusă.

Proza, după cîte reuşi Forsea să-şi dea seama, nu era rea, ba chiar, prin unele întorsături de frază şi observaţii, putea fi numită promiţătoare. Dar în ansamblu suferea de „maladia" sincerităţii. Pur şi simplu, fata luase o întîmplare din viaţa ei sentimentală şi o transpusese într-un registru de ficţiune. Tema era neobişnuită: în centrul textului se afla un fel de angoasă specială, apărută la crepusculul unei iubiri. La urmă, semnătura, scrisă conştiincios, şcolăreşte, fapt îmbucurător pentru grafologul Forsea, care avu astfel ocazia să conchidă că, în fond, fata era o fiinţă cu un orgoliu nu mult peste limitele uzuale: Jeanine Lupescu.

— Dar cum de ai venit aici? Noi nu publicăm proză. Te-a sfătuit cineva?

— Nu publicaţi proză? păru uluită fata, înroşindu-se la faţă.

Pentru ca imediat să-şi dea seama că era vorba de o confuzie şi să înceapă să rîdă, arătîndu-şi gingiile roze, care lui Forsea i se părură nemaipomenit de atrăgătoare

— Înseamnă că am greşit adresa. Eu am vrut să merg la...

Şi spuse numele unei cunoscute reviste literare.

Forsea, amuzat şi cuprins deodată de o netă senzaţie de înviorare, îi spuse numele publicaţiei în al cărui sediu se aflau.

Într-adevăr, era un ziar fără nici o legătură cu literatura. Forsea văzu în confuzia fetei o a doua ironie a soartei (de data aceasta, una mai generală, mai cronică, ar fi putut să zică). Fu însă ceva pasager, fiindcă nu de puţine ori profesia de jurnalist îl mulţumea pe deplin, nutrindu-i tocmai felul său profund de a fi, un fel schimbător, capricios, în ciuda tuturor dovezilor de îndărătnicie pe care le dăduse „pe parcurs".

Fata nu părea grăbită. Forsea o întrebă:

— Cu ce te ocupi? Eşti poate studentă?

— A, nu, nu mai sînt studentă. Am terminat matematica. Anul trecut. Acum fac naveta.

Şi spuse numele unei localităţi nu prea îndepărtată de Bucureşti, unde Forsea fusese de vreo două ori.

Apoi în birou intră un coleg şi apoi imediat altul. Secvenţa îşi pierdu claritatea. Fata se ridică. Jurnalistul îi ură succes. Se despărţiră şi fata îi făcu o ultimă bucurie bărbatului matur: se înroşi feciorelnic tocmai atunci cînd se spuneau cele mai banale cu putinţă formule convenţionale de

despărţire.

*

Trecu un timp, nu mai mult de două săptămîni. Chinurile existenţiale ale jurnalistului continuară. Într-o dimineaţă, pe cînd se afla într-o altă staţie de autobuz, de această dată în cartierul unde locuia, se întîmplă ceva. Printre cei care aşteptau se ivi silueta subţire a fetei cu proza. O recunoscu imediat. Avu o scurtă ezitare, de om care şi-a pierdut spontaneitatea desăvîrşită a tinereţii, dar apoi se îndreptă către ea. Spuse, ca şi cum ar fi rostit cuvintele unui salut:

— Jeanine Lupescul

— M-aţi recunoscut? se înroşi ea brusc, inculcîndu-i o violentă bucurie.

O bucurie poate motivată, dacă emoţia ei i-ar fi fost direct datorată şi nu doar semnul unei hiperemotivităţi pe care Jeanine o trăia, fără nici o îndoială, indiferent de situaţie.

— Bineînţeles, cum aş fi putut să te uit?

Aşteptau amîndoi acelaşi vehicul, sosit imediat. Urmă aproape inevitabila scenă a îmbarcării dificile. Forsea, care făcea, cu o conştiinciozitate de damnat, gimnastică de întreţinere şi drept urmare avea o musculatură încă mulţumitoare, reuşi să se arate la înălţimea situaţiei. Urmă o conversaţie întretăiată de diferite mici incidente datorate înghesuielii. Cineva voia să coboare, era cazul să i se facă loc, alţii urcau, dovedind aplombul clasic al neofiţilor. Şi aşa mai departe. Nu schimbară cine ştie ce replici adînci. Jeanine avea anumite tristeţi în legătură cu naveta ei. Dominat de o netă senzaţie de forţă, ce îi producea parcă o uşoară trepidaţie a fiinţei, Forsea se complăcu în a spune banalităţi. Îşi „ascultă" ciudata, îmbătătoarea, intempestiva lui senzaţie de vitalitate. Să se întîlnească, nu? Ar fi bine, zise fata. Îşi dădură numerele de telefon.

Se despărţiră.

*

În aceeaşi seară, pe cînd se afla în propria lui locuinţă şi încerca să întrevadă cuibul turturelei, unde probabil se aflau pui, tot mai dificil de zărit din cauza frunzelor crescute, Forsea revăzu fulgerător, într-un mod atît de clar încît avu impresia că are o halucinaţie, cele două întîlniri ale sale cu Jeanine. Simţi emoţie, mai întîi tulbure, dar apoi pură, clară. Şi îşi mai aminti, cu un suspin de bucurie, ce simţea cîndva, atunci cînd se trezea

din somn; da, erau treziri atît de limpezi de parcă ar fi fost efecte ale unui drog. Intui starea în care intra Jeanine de fiecare dată cînd se înroşea. Simţi în mod desăvîrşit emoţia ei cotropitoare, scurtă, fără obiect precis, o emoţie generată parcă de însăşi întregimea lumii înconjurătoare, de tot ceea ce nu este Jeanine... Se simţi legat de vizitatoarea lui de la redacţie prin nişte fire mult mai rezistente decît cele vizibile, se simţi dependent de ea într-un fel asemănător uniunii dintre două surori siameze. Se îndreptă şovăitor către masa sa de lucru, pe care trona o maşină de scris. Începu să scrie, cu ezitări, avînd înfăţişarea unuia care intră într-o situaţie, dar încă mai crede că este victima unei farse, ezită, nu a căpătat încă pe deplin încrederea în resursele conjuncturii. Scrise. Mai întîi cu prudenţă, atent la felul în care se înşiră vorbele, recitind din cînd în cînd, apoi tot mai repede, fără să mai aibă vreme să-şi dea seama că felul său de a scrie la maşină s-a ameliorat, apropiindu-se de performanţele unui mare profesionist, ale unui campion, fără să se mai uite la litere. Telefonul sună, dar el nu îl auzi decît ca pe un sunet îndepărtat, venit dintr-un vis, unde cu totul altele sînt evenimentele importante, meritînd atenţie. Continuă, furibund. Îşi aminti, în trecere, cu o fulgerătoare exactitate desăvîrşită cele cîteva planuri amănunţite pe care le făcuse. Îl alese pe unul dintre ele şi îl modifică din mers. Nu mai avu nevoie de nici unul dintre multele grafice acumulate în dosarele sale. Şi nici de vreo fişă. Nu mai avu nevoie de nimic altceva decît de el însuşi şi de imaginea fetei aflată tot timpul în memoria lui, fantasmă indestructibilă, a cărei echivalenţă reală nu era conştientă de faptul că undeva, în acelaşi cartier, un om cu doar cîţiva ani mai tînăr decît tatăl ei se află într-o asemenea ciudată dependenţă. Simţi că dinspre ea îi soseşte un nemăsurat, bogat, infinit jet de energie, care îl îmbăiază, îl cotropeşte, îl satură, pentru prima oară după atîţia ani de secetă. Scrise cu o poftă bestială, cu mîinile tremurîndu-i, de nerăbdare, doar atunci cînd trebuia să schimbe paginile, nu se ridică atunci cînd telefonul sună din nou şi nici atunci cînd se auzi soneria şi apoi nişte bătăi în uşă, destul de vehemente. Nişte adolescenţi se adunară în faţa ferestrei sale şi se hîrjoniră, strigară. Nu le dădu nici o atenţie. Continuă să bată la maşină, fără nici un aliniat, intercalîndu-şi dialogurile fără aliniate, folosind doar semnele citării, pentru a nu se întrerupe din scris, pentru ca nu cumva fluxul sălbatic al ideilor şi al imaginilor să se oprească. Ştiu, de la un timp, că totul va merge bine, pînă la capăt. Simţi: nu va interveni nici o sincopă, nici nu va muri, nici nu va începe să agonizeze în urma unui infarct trimis de soarta lui ironică. Ştiu: în dimineaţa următoare va da un telefon la redacţie, şeful lui, de obicei destul de intransigent, îi va spune că îl învoieşte pentru două zile, numai să vină

atunci şi atunci, fiindcă are de scris cutare text. Veni noaptea, îmbătrîni noaptea, el nu se ridică de pe scaun şi bătu în continuare la maşină, cu o repeziciune care poate l-ar fi înfiorat pe un ascultător atent şi ştiutor al faptului că omul care dactilografiază în acel ritm lucrează de multe ore şi nu face decît pauze foarte scurte, de cîteva secunde, pentru schimbarea foii de hîrtie. Veniră zorii, dar el scrise înainte, uitînd să mai numeroteze paginile. Peste noapte se auziseră lovituri în ţeava caloriferului, semne de exasperare ale vecinei sale de sus. Nu le dăduse atenţie; doar, cu o sclipire de politeţe, îşi ceruse mental scuze. De la un timp vecina încetase să mai bată. Ştiu că a înţeles: este o noapte specială. Avu certitudinea că a priceput. Veni ora şase. Se opri. Nu din oboseală, se simţea foarte proaspăt, de parcă ar fi fost drogat cu cine ştie ce substanţe miraculoase şi distrugătoare în acelaşi timp. Îşi făcu o cafea, dar numai pentru că aşa obişnuia. Se bărbieri, făcu duş. Se mai învîrti puţin prin spaţiile modeste ale locuinţei sale. Se apucă să numeroteze paginile pe care le scrisese. Erau în număr de o sută şi patru. Pînă la ora opt nu mai avu mult de aşteptat. Formă numărul şefului său şi îl rugă să îl învoiască pentru două zile. Motivă că a intervenit ceva cu totul special. Ca răspuns, admiţîndu-i cererea, şeful folosi exact cuvintele pe care Forsea le anticipase. Mîncă ceva, nu pentru că i-ar fi fost foame, doar din respect pentru obişnuinţele lui de celibatar decis să lupte cît mai eficient împotriva entropiei. Apoi se reaşeză la masă, stăpînit în continuare de un sentiment de triumf, păstrînd imaginea miraculoasă a Jeaninei, avînd-o în faţă, precum într-un film convenţional, unde soţul, creator, eventual compozitor de geniu, stă la pian, iar preaiubita lui soţie se află în apropiere de el, brodînd, aşezată pe un fotoliu, o apariţie stimulatoare şi totodată liniştitoare. Reuşi. Reintră în transă, dar fu o transă lucidă, suverană. Se stăpîni, îşi domină creierul, inima, măduva spinării, precum un mare, un genial conducător de oşti, care ştie, cu o claritate inaccesibilă unui om de rînd, ce poate să ceară de la fiecare ostaş al său şi pînă unde poate să îl solicite, ba chiar mai mult, ştie şi să le insufle soldaţilor săi un entuziasm supraomenesc, de natură să îi determine să se depăşească, să iasă din propriile lor „piei psihice” şi să se comporte ca nişte eroi. Dimineaţa se scurse, în acelaşi timp încet şi repede. Nu băgă de seamă. Telefonul nu sună decît de vreo trei ori, dar fără insistenţă, ca şi cum cei care-l căutau ar fi dedus că el, ziaristul încrîncenat, capabil chiar să se afle în mai multe locuri dintr-o dată, nu poate să fie acasă într-o dimineaţă atît de favorabilă unor deplasări, unor documentări. Avu grijă să numeroteze paginile. Înainte vreme s-ar fi bucurat, văzînd că numărul acestora creşte peste orice limite, peste orice pronosticuri. Dar acum era dincolo de meschinăta-

tea literară trăită cîndva. I se păru firesc ca la începutul nopţii, cam atunci cînd se împlineau douăzeci şi patru de ore de cînd începuse nebunească, dar atît de melodioasa lui întreprindere literară, să fi ajuns pe undeva aproape de pagina două sute. Un profesionist al scrisului nu l-ar fi crezut, dacă i-ar fi povestit performanţa. Cum, două sute de pagini în douăzeci şi patru de ore? Aşa ceva este imposibil. Poate doar dacă te droghezi şi apoi începi să scrii tot ceea ce îţi trece prin cap. Dar el ştiu că paginile sînt bune, sînt cele aşteptate, cele visate în anii lui de după tinereţe. Noaptea deveni dominatoare, telefonul nu mai sună, soneria de la intrarea garsonierei lui nu mai fu atinsă de nimeni, vecina de sus nu mai bătu în calorifer, probabil uimită de faptul că sunetul agasant al maşinii de scris continuă să se audă dincolo de marginile posibilului. Noaptea trecu, veni dimineaţa, Forsea îşi repetă ritualul: cafeaua, rasul, duşul. Se reaşeză la masă şi scrise în continuare, fericit, plîngînd la o scenă de iubire, tremurînd de milă atunci cînd relată tristul, dar demnul sfîrşit al unui personaj. Jeanine a lui, da, acum putea să-i spună aşa... Nu o uită. O păstră în faţa ochilor şi reuşi ciudata performanţă de a scrie în permanenţă raportat la imaginea ei (zîmbetul ei cu gingii trandafirii, nasul perfect, ochii vii, faţa prelungă, rasată, mîinile, degetele aproape maladiv de lungi şi de subţiri). Nu-i trecu nici o clipă prin minte ideea că paginile înnegrite de el ar putea fi doar deşeuri, maculatură bună de aprins focul într-un weekend, într-o cabană, undeva... Nu se îndoi, avu certitudinea: reuşeşte, este romanul lui. Şi mai simţi că fulgerul lui mental, la început o simplă vorbă, poate interesantă, dar nu mai mult, o găselniţă de ziarist abil, priceput, printre multe altele şi la unele noutăţi ţinînd de domeniul psihologiei şi al creativităţii stimulate, devenise o realitate. Ziua se prelinse în trecut, iar Forsea, cutremurat de emoţie, trăind intens, mistuitor fiecare rînd pe care îl înşira, progresă, înaintă către sfîrşit. Află că nu el este cel care decide cînd se va încheia cutare episod, înţelese, fără cuvinte, că romanul lui are şi proprietatea de a se scrie, într-un anumit sens, singur. Noaptea se duse, veni dimineaţa, nu-şi mai făcu obişnuita cafea, bătu în continuare la maşină, auzind ca prin vis cum în faţa uşii lui, pe coridorul de tip hotel, prin care fericiţii locatari ai parterului, ai celorlalte unsprezece garsoniere identice, cu a lui ajungeau în coteţele lor de beton, se strînseseră oameni. Înţelese că vecinii lui l-au alarmat pe preşedintele comitetului de bloc, iar acesta, om cumsecade, se gîndea, cu voce tare, secundat de cîţiva veseli pensionari, cum ar trebui să reacţioneze în fata unei situaţii cu totul bizară: un locatar bate fără întrerupere la maşină timp de o zi şi două nopţi. Dar nu ieşi, nu fu curios ce se discută în faţa uşii lui, bătu în continuare la maşină. Ziua trecu, spre seară se apropie implacabil

de final, fără să sară nici un episod dintre cele dictate de forţa uriaşă, dar în acelaşi timp fragedă, fină, vie, pe care o simţea pulsînd suveran în el.

Scrise ultimele cuvinte ale romanului său chiar la miezul nopţii. Iar apoi, fără nici o pauză, începu să recitească textul, să corecteze rarele greşeli de dactilografiere, precum şi foarte puţinele poticneli stilistice. Da, era ceea ce dorise, ba chiar mai mult decît atît. Reuşise. Corectarea celor trei sute şi cincizeci de pagini îi luă doar vreo opt ore. Acţiunea „roman" se încheie dimineaţa.

*

Încet, cam nesigur pe picioarele sale, de parcă ar fi mers pe un strat gros de vată, se mişca indecis prin spaţiul său locativ. Textul era încheiat, dar nu simţea, de fapt, ceva asemănător unei sfîrşeli şi cu atît mai puţin unei oboseli trecută dincolo de toate marginile. Textul trebuie predat unei edituri, se gîndi. Dar cum, să dau din mîna singurul exemplar existent? Dacă se pierde?

Se îmbrăcă încet, simţind în continuare o maximă luciditate, dar în acelaşi timp părîndu-i-se că a devenit fragil din punct de vedere fizic, vulnerabil. Îşi aminti că auzise cîndva ceva destul de ciudat, dar cu totul plauzibil. Dacă pe bara ridicată a unui halterofil se aşază a vrabie, respectivul se prăbuşeşte. Ceva asemănător simţea că este pe punctul să păţească el. Se stăpînea bine, înţelegea în mod clar ce are de făcut, dar şi o mîngîiere l-ar fi dărîmat.

Ieşi din bloc, lumina soarelui îi răni ochii, siluetele trecătorilor i se părură uriaşe şi ameninţătoare. Se simţi cuprins de un tremur, dar reuşi, concentrîndu-se, să-l facă să înceteze. Ajunse, fără să atragă în vreun fel atenţia asupra sa, la o cooperativă care executa copii xerox pentru public. I se spuse ca va trebui să aştepte un număr oarecare de zile. Dar se duse la responsabil şi argumentă: se află într-o situaţie deosebită, nu poate să aştepte. Reuşi să convingă. Înspre ora prînzului se înfăţişă la o editură, unde depuse manuscrisul, avînd grijă să ceară un număr de înregistrare.

Ieşind din clădirea editurii, simţi că leşină. Se lăsă să alunece, neputincios, pe lîngă zidul clădirii, prin minte îi trecu ideea că lumea îl va crede băut. Trecură cîţiva necunoscuţi indiferenţi, iar apoi apăru un jurnalist care lucra în aceeaşi redacţie cu el. Acesta, binevoitor şi speriat, reintră în editură pentru a chema prin telefon un taxi. Forsea reuşi să ajungă acasă. Colegul voise să îl ducă la Spitalul de urgenţă, dar Forsea, căruia odihna pe asfaltul rece îi făcuse bine, spuse cu vocea unui om perfect lucid că nu

simte altceva decît o imensă oboseală, nu are nimic asemănător unui infarct, poate fi lăsat singur. Celălalt îi luă pulsul şi, considerînd că nu este nici o primejdie, plecă, promiţîndu-i să îi mai dea telefon.

Se dezbrăcă încet, foarte încet, auzind ca prin vis cum îi trosnesc oasele. Se băgă în pat şi adormi, dar somnul lui nu fu atît de lung pe cît ar fi fost de aşteptat după cele întîmplate. Se trezi peste vreo două ore şi jumătate, cuprins de o panică repede disipată, apoi adormi din nou. Şi tot aşa, încă de vreo trei-patru ori. Trecură astfel după-amiaza, seara şi prima parte a nopţii. Se ridică din pat şi se duse, cu gesturi automate, să îşi facă un ceai de tei. Se simţea obosit, dar era ceva nou, ciudat, care îi aminti de un accident avut cîndva, în munţi; se rostogolise vreo zece metri pe un grohotiş şi îşi umpluse trupul de vînătăi, rămînînd apoi pentru o lungă perioadă de vreme cu senzaţia că îl jenează întreg trupul. Se privi în oglinda din baie, singura existentă în locuinţa sa. Constată, fără să aibă puterea de a se mira, că încărunţise vizibil, cam jumătate din părul lui castaniu închis, cu a cărui desime se mîndrise, căpătase culoarea unei burţi de peşte. Vrînd să ia pieptenele de pe poliţa de sticlă din josul oglinzii, aproape nu îşi recunoscu mîna. Pe ea apăruseră nişte pete maronii, iar pielea părea uscată, arătînd de parcă s-ar fi lărgit şi, în acelaşi timp, s-ar fi subţiat. Iarăşi nu se miră. Se gîndi apoi să facă un duş. Urmă surpriza unui corp întrucîtva străin, cu muşchii prea relaxaţi şi parcă subţiaţi, lipsiţi de vigoare.

*

Totul păru că reintră în normal. La redacţie părul încărunţit al lui Forsea nu stîrni decît mirarea unei dactilografe tinere, mai prostuţă din fire, ceilalţi colegi avînd delicateţea de a nu se exterioriza în nici un fel. Îşi reluă îndeletnicirile. Fiecare zi îi aduse însă o nouă dificultate. Începu să uite, memoria sa, atît de bună pînă nu cu multă vreme înainte, îl trădă fără milă. Îi apărură din senin dureri în articulaţii, începu să se trezească din somn aproape anchilozat. Avu insomnii, tot ceva necunoscut mai înainte. Părul continuă să îi încărunţească şi în scurtă vreme ajunse în întregime alb. Scăzu în greutate. Dacă ar fi avut energie pentru autoanaliză, ar fi constatat că începuse să mănînce tot mai puţin. Nu se grăbi să consulte un medic. Nu fiindcă nu i-ar fi apărut această idee simplă în minte, ci pentru că zilele îi treceau atît de repede, încît pur şi simplu nu reuşise să găsească timpul necesar. Începu să se deplaseze cu o oarecare greutate. Ceru să i se acorde concediul legal şi nu îi fu defel greu să îl obţină. Părul său şi faţa ridată erau destul de grăitoare. Fu sfătuit să meargă la doctor. După vreo două

săptămîni de la încheierea episodului cu scrierea romanului, o făcu. Medicul la care ajunse îşi înălţă sprîncenele cînd află că omul din faţa sa are doar patruzeci şi şase de ani. Dar imediat îşi recompuse expresia sa uzuală. Îl consultă, îi recomandă nişte analize. Dacă nu i s-ar fi părut nepotrivit, i-ar fi spus că nu constată nimic deosebit, în afară de o deteriorare a organelor vitale, putînd fi socotită firească la un om de circa şaptezeci şi cinci de ani. Analizele confirmară că lucrurile stăteau într-adevăr aşa. Medicul îi recomandă un tratament format din diferite tonice şi vitamine. Cu ultimele puteri, Forsea încercă să îl urmeze. Trecu încă o săptămînă. Procesul de degradare continuă într-un ritm incredibil de rapid.

Ioan Forsea decedă în ziua cînd se împlineau trei săptămîni de la depunerea manuscrisului său la editură. Se constată că murise epuizat, de bătrîneţe.

Auzind despre cele întîmplate, doctorul Ambrozie emise ipoteza că evoluţia se explica printr-un proces psihic încă necunoscut. A fost vorba, spuse el, de o performanţă în premieră. Forsea a reuşit să-şi anihileze reflexele de autoapărare ale organismului şi, drept urmare, să-şi consume în mod intensiv întreaga energie vitală. Dacă performanţa sa ar fi putut căpăta o explicaţie „ştiinţifică” şi nu una ţinînd de mecanismele necunoscute ale creierului, Forsea ar fi putut deveni personajul unei povestiri de anticipaţie, al cărei specific nu ar fi fost contestat de nimeni.